CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
JULIANE KOKOTT
prezentate la 7 septembrie 2006 [1]

I — Introducere

1. Prezenta cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește întrebarea în ce măsură făinurile animale sunt supuse obligației de notificare în conformitate cu Regulamentul (CEE) nr. 259/93 al Consiliului din 1 februarie 1993 privind supravegherea și controlul transporturilor de deșeuri în interiorul, la intrarea și la ieșirea din Comunitatea Europeană [2] (denumit în continuare „regulamentul privind transporturile de deșeuri").

2. Acțiunea principală are ca obiect o cerere de acordare de daune interese în valoare de aproximativ 300 000 EUR. Această cerere este întemeiată pe faptul că, între 6 iunie și 19 septembrie 2003, autoritățile austriece au împiedicat părăsirea portului Viena/Hainburg de o navă încărcată cu făinuri animale care avea ca destinație Germania. Acestea au solicitat ca, înainte de continuarea drumului, făinurile animale să fie declarate deșeuri și ca transportul să facă obiectul unei notificări în conformitate cu regulamentul privind transporturile de deșeuri. Potrivit instanței de trimitere, succesul acțiunii depinde de răspunsul la întrebarea dacă făinurile animale sunt calificate drept deșeuri sau dacă sunt excluse din sfera de aplicare a noțiunii de deșeuri.

II — Cadrul juridic

A — *Reglementarea în materie de deșeuri*

3. Cadrul juridic este determinat, în primul rând, de interacțiunea dintre regulamentul privind transporturile de deșeuri și Directiva 75/442/CEE a Consiliului din 15 iulie 1975

1 — Limba originală: germana.

2 — JO L 30, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 161, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2557/2001 al Comisiei din 28 decembrie 2001 de modificare a anexei V la Regulamentul (CEE) nr. 259/93 al Consiliului privind supravegherea și controlul transporturilor de deșeuri în interiorul, la intrarea și la ieșirea din Comunitatea Europeană (JO L 349, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 8, p. 3).

privind deșeurile [3] (denumită în continuare „directiva-cadru privind deșeurile").

4. Potrivit articolului 1 alineatul (1) din regulamentul privind transporturile de deșeuri, regulamentul se aplică deșeurilor. În ceea ce privește definiția acestora, articolul 2 litera (a) din regulament face trimitere la articolul 1 litera (a) primul paragraf din directiva-cadru privind deșeurile. Acesta este formulat după cum urmează:

„În sensul prezentei directive:

a) «deșeu» înseamnă orice substanță sau obiect inclus în categoriile prevăzute în anexa I de care titularul se debarasează ori intenționează sau are obligația de a se debarasa". [traducere neoficială]

5. În anexa I la directiva-cadru privind deșeurile figurează categoria Q 16, care include orice materiale, substanțe sau produse care nu sunt cuprinse într-una dintre celelalte categorii.

6. Articolul 1 alineatul (2) litera (d) din regulamentul privind transporturile de deșeuri exclude din domeniul de aplicare al regulamentului transportul anumitor deșeuri, mai precis al deșeurilor pe care articolul 2 alineatul (1) litera (b) din directiva-cadru privind deșeurile le exclude din domeniul de aplicare al acesteia în cazurile în care intră sub incidența altor norme legale. Printre aceste deșeuri figurează la punctul (iii):

„cadavrele de animale și următoarele deșeuri agricole: materii fecale și alte substanțe naturale nepericuloase utilizate în agricultură". [traducere neoficială]

7. Exigențele regulamentului privind transporturile de deșeuri sunt de asemenea în mare parte inaplicabile în cazul în care deșeurile sunt incluse în anexa II la regulament, așa-numita „listă verde". Există de asemenea lista portocalie (anexa III) și lista roșie (anexa IV), cărora li se aplică exigențe din ce în ce mai stricte. Articolul 10 din

3 — JO L 194, p. 39, modificările cele mai recente care sunt relevante pentru prezenta cauză fiind aduse de Decizia 96/350/CE a Comisiei din 24 mai 1996 (JO L 135, p. 32). Directiva a fost consolidată de Directiva 2006/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind deșeurile (JO L 114, p. 9, Ediție specială, 15/vol. 16, p. 45).

regulamentul privind transporturile de deșeuri prevede că deșeurile care nu pot fi incluse în niciuna dintre aceste liste sunt supuse obligației de notificare:

„Transporturile de deșeuri destinate valorificării [a se citi «recuperării»] din anexa IV și de deșeuri destinate valorificării [a se citi «recuperării»] care nu au fost încă menționate în anexa II, anexa III sau anexa IV fac obiectul acelorași proceduri ca și cele menționate la articolele 6-8, exceptând faptul că acordul autorităților competente interesate trebuie furnizat în scris înaintea începerii transportului."

9. Literele (c) și (d) conțin excepții de la această derogare care nu sunt pertinente pentru prezenta speță. Potrivit literei (b), aceste deșeuri nu pot fi transportate decât către instalații care au fost autorizate în conformitate cu directiva-cadru privind deșeurile. Sunt aplicabile de asemenea articolele 8, 12, 13 și 14 din directiva-cadru privind deșeurile, care definesc anumite obligații ale operatorilor acestor instalații, precum și ale întreprinderilor care colectează sau transportă deșeuri sau care organizează colectarea, respectiv transportul acestora în calitate de reprezentanți sau intermediari. Litera (e) prevede că, în cazul în care aceste deșeuri sunt transportate cu încălcarea normelor legale, devin aplicabile articolele 25 și 26 din regulamentul privind transporturile de deșeuri referitoare la returnarea acestora.

8. În articolul 1 alineatul (3) litera (a) se precizează în ce măsură regulamentul privind transporturile de deșeuri se aplică în cazul transporturilor de deșeuri încadrate în lista verde:

„Transporturile de deșeuri destinate numai valorificării [a se citi «recuperării»] și cuprinse în anexa II se exclud, de asemenea, din dispozițiile prezentului regulament, cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 11 literele (b), (c), (d) și (e) și articolul 17 alineatele (1), (2) și (3) [a se citi «cu excepția cazurilor prevăzute la literele (b), (c), (d) și (e), la articolul 11 și la articolul 17 alineatele (1), (2) și (3)»]".

10. Articolul 11 din regulamentul privind transporturile de deșeuri prevede că transportul deșeurilor incluse în lista verde trebuie să fie însoțit de anumite informații.

11. Articolul 17 alineatele (1), (2) și (3) din regulamentul privind transporturile de deșeuri conține norme specifice pentru transporturile de deșeuri incluse în lista verde efectuate în țările cărora nu li se aplică decizia Consiliului OCDE din 30 martie 1992 privind controlul transporturilor transfrontaliere de deșeuri ce urmează a fi supuse unor operațiuni de recuperare. În special

alineatul (2) al acestui articol prevede clar că instalația din statul de destinație trebuie să fie autorizată să funcționeze în conformitate cu legislația națională.

12. Partea introductivă a listei verzi este formulată în felul următor:

„Indiferent dacă deșeurile sunt sau nu incluse în această listă, acestea nu pot fi transportate ca deșeuri de listă verde dacă sunt contaminate cu alte materiale într-o măsură care (a) mărește riscurile asociate deșeurilor suficient pentru a fi incluse în lista portocalie sau roșie sau (b) împiedică recuperarea deșeurilor într-un mod ecologic."

13. Aceasta conține următoarea categorie:

„GM 130 Deșeuri din industria agroalimentară, excluzând produsele secundare [a se citi «subprodusele»] care îndeplinesc cerințele și standardele naționale și internaționale pentru consum uman sau animal".

14. Articolul 25 din regulamentul privind transporturile de deșeuri conține norme referitoare la returnarea deșeurilor în cazul în care transportul nu a mai putut fi realizat:

„(1) În cazul în care un transport de deșeuri, care a fost aprobat de autoritățile competente interesate, nu poate fi efectuat în concordanță cu termenii documentului de însoțire sau ai contractului menționat la articolele 3 și 6, autoritatea competentă de expediere garantează în termen de 90 zile după ce a fost informată că notificantul returnează deșeurile de competența sa [a se citi «returnează deșeurile în zona asupra căreia își exercită jurisdicția»] sau în altă parte în interiorul statului de expediere, cu excepția cazului în care este convinsă că deșeurile pot fi eliminate sau valorificate [a se citi «pot fi eliminate sau recuperate într-un alt mod»] în siguranță pentru mediu.

(2) În cazurile menționate la alineatul (1), se face o notificare suplimentară. [...]".

B — *Reglementările privind deșeurile și, respectiv, subprodusele de origine animală*

15. Până la 1 mai 2003 era în vigoare Directiva 90/667/CEE a Consiliului din 27 noiembrie 1990 de stabilire a normelor veterinare privind eliminarea și prelucrarea deșeurilor animale, introducerea acestora pe piață și protecția împotriva agenților patogeni din furajele de origine animală sau pe bază de pește și de modificare a Directivei 90/425/CEE [4].

16. Directiva 90/667 a fost înlocuită, începând cu 1 mai 2003, de Regulamentul (CE) nr. 1774/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 octombrie 2002 de stabilire a normelor sanitare privind subprodusele de origine animală care nu sunt destinate consumului uman [5]. Acest regulament a fost modificat prin Regulamentul nr. 808/2003 al Comisiei din 12 mai 2003, acesta aplicându-se de la 1 mai 2003 [6]. În continuare este folosită, așadar, această versiune modificată.

17. Considerentul (4) al Regulamentului nr. 1774/2002 afirmă, în ceea ce privește relația dintre regulament și dreptul mediului:

„Având în vedere experiența din ultimii ani, se recomandă clarificarea relației dintre Directiva 90/667/CEE și legislația comunitară privind mediul. Prezentul regulament nu trebuie să afecteze aplicarea legislației comunitare existente sau să împiedice elaborarea unor norme noi privind protecția mediului, în special în ceea ce privește deșeurile biodegradabile. În acest sens, Comisia s-a angajat să pregătească, până la sfârșitul anului 2004, o directivă privind deșeurile biologice, inclusiv deșeurile de catering, în vederea instituirii de norme privind utilizarea, recuperarea, reciclarea și eliminarea în siguranță a acestor deșeuri și în vederea controlării eventualelor contaminări."

18. Articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1774/2002 conține următoarele dispoziții referitoare la domeniul de aplicare al regulamentului:

„Prezentul regulament stabilește norme de sănătate animală și publică pentru:

(a) colectarea, transportul, depozitarea, manipularea, prelucrarea și folosirea

4 — JO L 363, p. 51.
5 — JO L 273, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 44, p. 113.
6 — JO L 117, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 47, p. 83.

sau eliminarea subproduselor de origine animală astfel încât să se evite orice risc pe care aceste produse îl pot prezenta pentru sănătatea animală sau publică;

(b) introducerea pe piață și, în anumite cazuri, exportul și tranzitarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate ale acestora menționate de anexele VII și VIII."

19. Regulamentul nr. 1774/2002 instituie trei categorii de subproduse de origine animală și le supune unor dispoziții diferite referitoare la prelucrarea și folosirea acestora.

20. Potrivit articolului 4 alineatul (1) litera (b) punctul (i), materiile de categoria 1 cuprind, printre altele, materialele ce prezintă riscuri specificate și orice material care conține asemenea materiale:

„(1) Materiile prime de categoria 1 cuprind subproduse de origine animală care corespund următoarei descrieri sau orice material care conține astfel de subproduse:

(a) [...]

(b) (i) materiile prime cu riscuri specificate [...]".

21. Potrivit articolului 5 alineatul (1) litera (g), materiile de categoria 2 cuprind, printre altele, materiile la care se referă rubrica generală intitulată „subproduse de origine animală, altele decât materiile prime de categoria 1 sau materiile prime de categoria 3". Se încadrează în categoria 3 materiile care prezintă cele mai puține riscuri.

22. Potrivit articolului 4 alineatul (2), materiile de categoria 1 trebuie, în principiu, eliminate ca deșeuri direct sau după ce au fost prelucrate fie prin incinerare, fie prin îngropare într-un depozit de deșeuri.

„(2) Materiile prime de categoria 1 se colectează, transportă și identifică fără întâr-

zieri nejustificate în conformitate cu articolul 7 și, în cazul în care articolele 23 și 24 nu prevăd altfel, trebuie:

(a) eliminate direct ca deșeu prin incinerare într-o instalație de incinerare aprobată în conformitate cu articolul 12;

(b) prelucrate într-o instalație de prelucrare aprobată în temeiul articolului 13, folosindu-se orice metodă de prelucrare, de la 1 la 5, sau, în cazul în care autoritatea competentă impune acest lucru, metoda de prelucrare 1, caz în care produsul rezultat este marcat în mod permanent, dacă este posibil din punct de vedere tehnic prin miros, în conformitate cu anexa VI capitolul I, și eliminate definitiv sub formă de deșeu prin incinerare sau coincinerare într-o instalație de incinerare sau coincinerare aprobată în conformitate cu articolul 12;

(c) cu excepția materiilor prime menționate la alineatul (1) litera (a) punctele (i) și (ii), prelucrate într-o instalație de prelucrare aprobată în conformitate cu articolul 13 cu ajutorul metodei de prelucrare 1, caz în care materialul rezultat este marcat în mod permanent, dacă este posibil din punct de vedere tehnic prin miros, în conformitate cu anexa VI capitolul I, și eliminate definitiv sub formă de deșeuri prin îngroparea într-o rampă de gunoi aprobată prin Directiva 1999/31/CE a Consiliului din 26 aprilie 1999 privind rampele de gunoi [a se citi «într-un depozit de deșeuri aprobat în temeiul Directivei 1999/31/CE a Consiliului din 26 aprilie 1999 privind depozitele de deșeuri»];

(d)-(e) [...]".

23. Celelalte două categorii de materiale pot, în schimb, să fie destinate și altor utilizări determinate.

24. Capitolul II punctul 1 din anexa VII la Regulamentul nr. 1774/2002, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 808/2003, este formulat după cum urmează:

„1. Proteinele prelucrate provenite de la mamifere trebuie să fi fost prelucrate prin metoda 1.

Cu toate acestea, concomitent cu menținerea în vigoare a interdicției privind furajele prevăzută în Decizia 2000/766/CE a Consiliului, proteinele prelucrate provenite de la mamifere pot să fi fost prelucrate conform oricăreia dintre metodele 1-5 sau metodei 7 și sunt marcate permanent cu un colorant sau prin alt procedeu imediat după prelucrarea respectivă, înainte de a fi eliminate ca deșeuri în conformitate cu legislația comunitară aplicabilă.

În afară de aceasta, concomitent cu menținerea în vigoare a interdicției privind furajele prevăzută în Decizia 2000/766/CE a Consiliului, proteinele prelucrate provenite de la mamifere, destinate exclusiv hranei animalelor de companie, care sunt transportate în recipiente rezervate în acest scop care nu sunt utilizate la transportul subproduselor de origine animală sau [al] furajelor pentru animalele de fermă, și care sunt expediate direct de la instalația de prelucrare din categoria 3 la instalațiile de preparare a hranei pentru animale de companie, pot să fi fost supuse oricăreia dintre metodele de prelucrare 1-5 sau 7."

25. Aceste dispoziții sunt explicitate de considerentul (6) al Regulamentului nr. 808/2003:

„(6) Concomitent cu menținerea în vigoare a interdicției privind furajele, prevăzută în Decizia 2000/766/CE a Consiliului, ar trebui ca proteinelor prelucrate provenite de la mamifere să li se aplice cerințe mai puțin severe, având în vedere că aceste materii sunt destinate să devină în exclusivitate deșeuri, ca rezultat al interdicției."

26. Interdicția privind furajele a fost inițial prevăzută de articolul 2 din Decizia 2000/766/CE a Consiliului din 4 decembrie 2000 privind anumite măsuri de protecție referitoare la unele forme transmisibile de encefalopatie spongiformă și folosirea proteinelor animale pentru hrana animalelor [7]. Această dispoziție interzicea folosirea proteinelor animale prelucrate în hrana animalelor de fermă care sunt ținute, îngrășate sau crescute pentru producția de alimente.

7 — JO L 306, p. 32.

27. Începând cu 1 septembrie 2003, articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 999/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2001 de stabilire a unor reglementări pentru prevenirea, controlul și eradicarea anumitor forme transmisibile de encefalopatie spongiformă [8] este aplicabil [9] în locul prevederilor menționate anterior; acest articol, împreună cu punctul 1 din anexa IV, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 1234/2003 al Comisiei din 10 iulie 2003 [10], interzice folosirea proteinelor provenite de la mamifere în hrana animalelor de fermă.

C — Reglementările privind materialele ce prezintă riscuri specificate

28. În măsura în care este relevant pentru prezenta cauză, materialele ce prezintă riscuri specificate au fost definite în primul rând de articolul 2 punctul 7 din Decizia 2000/418/CE a Comisiei din 29 iunie 2000 de reglementare a utilizării materialelor care prezintă riscuri în ceea ce privește encefalopatiile spongiforme transmisibile și de modificare a Deciziei 94/474/CE [11] în felul următor:

„țesuturile prevăzute în anexa I; în lipsa unei prevederi contrare, această definiție nu include produsele care conțin aceste țesuturi sau care sunt provenite de la acestea" [traducere neoficială].

29. Anexa I enumera diferite tipuri de țesuturi. Decizia 2001/2/CE a Comisiei din 27 decembrie 2000 de modificare a Deciziei 2000/418/CE de reglementare a utilizării materialelor care prezintă riscuri în ceea ce privește encefalopatiile spongiforme transmisibile [12] a adăugat la această listă intestinele, de la duoden până la rect, ale bovinelor de orice vârstă.

30. Articolul 3 alineatul (1) din Decizia 2000/418 impunea ca materialele ce prezintă riscuri specificate să fie înlăturate cu respectarea anumitor proceduri și distruse în condiții de siguranță.

31. Modul de tratare a materialelor ce prezintă riscuri specificate a fost apoi

8 — JO L 147, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 37, p. 213.

9 — Aplicarea articolului 7 alineatele (2)-(4) a fost inițial suspendată de articolul 1 punctul 2 din Regulamentul (CE) nr. 1326/2001 al Comisiei din 29 iunie 2001 de stabilire a măsurilor tranzitorii pentru a permite trecerea la Regulamentul (CE) nr. 999/2001 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor reglementări pentru prevenirea, controlul și eradicarea anumitor forme transmisibile de encefalopatie spongiformă și de modificare a anexelor VII și XI la respectivul regulament (JO L 177, p. 60, Ediție specială, 03/vol. 38, p. 109). Articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 1234/2003 al Comisiei din 10 iulie 2003 de modificare a anexelor I, IV și XI la Regulamentul (CE) nr. 999/2001 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1326/2001 privind anumite forme transmisibile de encefalopatie spongiformă și hrana animalelor (JO L 173, p. 6, Ediție specială, 03/vol. 48, p. 70) a revocat apoi această suspendare și a abrogat Decizia 2000/766.

10 — Citat la nota de subsol 9.

11 — JO L 158, p. 76.

12 — JO L 1, p. 21.

reglementat de Regulamentul nr. 999/2001. La data la care a avut loc transportul, acest regulament era în vigoare în forma rezultată ca urmare a modificărilor aduse prin Regulamentul (CE) nr. 260/2003 al Comisiei din 12 februarie 2003 [13].

32. Definiția din Decizia 2000/418 a fost reluată de Regulamentul nr. 999/2001 în articolul 3 alineatul (1) litera (g) și în anexa XI partea A alineatul (1) litera (a) punctul (i), aplicabilă și astăzi cu titlu tranzitoriu în temeiul articolului 22 din regulamentul menționat. Și acest regulament prevede, în principiu, necesitatea înlăturării și distrugerii materialelor ce prezintă riscuri specificate.

III — Situația de fapt

A — *Indicațiile furnizate de instanța de trimitere*

33. Acțiunea principală privește un transport de aproximativ 1 111 tone de făinuri animale. Proprietarul acestora era Dipl.-Geologe Rainer Krenski, care își exercită activitatea comercială sub numele de PGI-Umwelttechnik. Navlosirea a fost în beneficiul societății KVZ.

34. Făinurile animale au fost încărcate la 24 aprilie 2003 la Straubing, Germania, și transportate pe Dunăre către Bulgaria. Acestea erau destinate unei reciclări termice (incinerări) într-o centrală termică pe bază de cărbune special utilată din Bulgaria. Făinurile animale au o valoare energetică net superioară celei a lignitului disponibil în Bulgaria. Făinurile animale sunt un combustibil omologat în Bulgaria pentru producerea de energie în centrale termice special autorizate în acest sens.

35. La 28 aprilie 2003, la punctul vamal din Bezdan, în Serbia, autoritățile sârbe au împiedicat continuarea transportului. Făinurile animale transportate constituiau deșeuri potrivit dreptului sârb. Proprietarul a refuzat să accepte calificarea voluntară a încărcăturii drept „deșeuri", deoarece, în acest caz, nu ar fi fost posibil importul în Bulgaria. Pentru a se stabili dacă făinurile animale transportate constituie sau nu deșeuri, încărcătura a fost transportată înapoi către Straubing.

13 — JO L 37, p. 7, Ediție specială, 03/vol. 46, p. 124.

36. Pe drumul de întoarcere, în portul Viena/Hainburg, autoritățile vamale austriece au împiedicat nava să își continue drumul către Straubing la 1 iunie 2003 și au imobilizat-o. Măsurile adoptate de autoritățile vamale și-au încetat efectul la 17 iunie 2003; cu toate acestea, încă din 6 iunie 2003, autoritățile competente în materie de mediu au condiționat, printr-o decizie, continuarea transportului de plata unei cauțiuni în valoare de 250 000 EUR și de notificarea transportului în temeiul regulamentului privind transporturile de deșeuri. Această decizie se întemeia pe calificarea făinurilor animale drept deșeuri potrivit codului 020202 (deșeuri provenind din țesuturi animale) din Catalogul european al deșeurilor. Conform autorităților austriece, nu numai transportul încărcăturii către Bulgaria, ci și returnarea acesteia ar fi trebuit să facă obiectul unei notificări în temeiul regulamentului privind transporturile de deșeuri.

37. Nava a părăsit portul Viena/Hainburg cu destinația Germania doar la 19 septembrie 2003, după ce autoritățile austriece au renunțat să mai solicite respectarea condițiilor.

38. Verwaltungsgerichtshof (tribunal administrativ) austriac a constatat ulterior că decizia fusese adresată unui destinatar inexistent și că era, prin urmare, lipsită de efecte juridice. Ca urmare a subrogației în drepturi, KVZ este în prezent cea care solicită acordarea de daune interese pentru imobilizarea navei.

B — *Informații complementare provenind din dosarul acțiunii principale*

39. Potrivit elementelor aflate la dosarul pe care instanța de trimitere l-a transmis Curții în aplicarea articolului 23 din Statutul Curții de Justiție, KVZ a susținut, în cadrul procedurii din dreptul intern, că făinurile animale au fost produse de ateliere de ecarisaj și de fabrici germane de făinuri animale provenite din carne. PGI-Umwelttechnik le-a achiziționat ulterior, între sfârșitul anului 2000 și luna mai 2001 [14]. Făinurile animale au fost apoi depozitate până când au fost încărcate pe vas, în aprilie 2003 [15].

40. S-au făcut afirmații contradictorii cu privire la aspectul dacă făinurile animale

14 — Procesul-verbal al depoziției domnului Krenski din 18 ianuarie 2005, p. 8.

15 — Procesul-verbal al depoziției domnului Krenski din 18 ianuarie 2005, p. 8 și următoarele.

trebuie calificate drept materiale ce prezintă riscuri specificate [16]. Domnul Krenski, care era proprietarul făinurilor în timpul transportului acestora, a indicat că dispunea de certificate care atestau faptul că făinurile animale constituie materiale cu risc scăzut în sensul Directivei 90/667. Dosarul cauzei principale conține astfel de certificate ce datează din anul 2002.

41. Un martor din partea administrației bavareze a susținut, dimpotrivă, că intestinele de bovine au fost incluse pentru prima dată în categoria materialelor ce prezintă riscuri specificate începând cu 1 ianuarie 2001 [17]. Prin urmare, există prezumția că făinurile animale produse înaintea acestei date – precum cele din cauza de față – conțineau și intestine de bovine, așadar materiale ce prezintă riscuri specificate [18].

42. Pare să existe un acord cu privire la faptul că nu mai este posibil să se constate prin metode științifice dacă făinurile animale conțin materiale ce prezintă riscuri specificate.

43. Există de asemenea la dosarul cauzei principale o ordonanță a Verwaltungsgericht Regensburg, din 22 august 2003 [19], care constată, printre altele, faptul că inițial nava a stat în Serbia timp de aproximativ cinci săptămâni, adică până la sfârșitul lunii mai 2003, înainte de a porni pe drumul de întoarcere.

IV — Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare

44. Instanța de trimitere consideră că, presupunând că ar fi fost ales destinatarul corect, comportamentul autorităților austriece cu atribuții în domeniul mediului ar fi fost legal dacă transportul ar fi fost supus obligației de notificare prevăzute de regulamentul privind transporturile de deșeuri, răspunderea autorităților fiind exclusă în aceste condiții. Prin urmare, instanța de trimitere a adresat următoarele întrebări:

„1) Transportul (tranzitul sau, mai precis, returnarea), în calitate de deșeuri, al

16 — KVZ a adus argumente împotriva unei astfel de calificări în observațiile sale din 17 august 2004, p. 5.

17 — A se vedea punctul 29 de mai sus.

18 — Procesul-verbal al depoziției domnului Krenski din 15 martie 2005, în special p. 4.

19 — Numărul de referință RN 7 S 03.1284, anexa T la cererea care face obiectul acțiunii principale.

unor făinuri animale, care conțin sau nu materiale ce prezintă riscuri specificate, este supus obligației de notificare în virtutea regulamentului privind transporturile de deșeuri?

a) care nu conțin sau

b) care conțin materiale ce prezintă riscuri specificate [calificate drept materii de categoria 1 în sensul Regulamentului (CE) nr. 1774/2002]

În subsidiar:

se consideră trafic ilicit, potrivit articolului 26 alineatul (1) literele (a) și (b) din regulamentul privind transporturile de deșeuri, în lipsa notificării autorităților interesate și a acordului acestora, deoarece făinurile animale constituie deșeuri în sensul regulamentului privind transporturile de deșeuri?"

2) Transportul de făinuri animale, care conțin sau nu materiale ce prezintă riscuri specificate, este exclus din domeniul de aplicare al regulamentului privind transporturile de deșeuri, potrivit articolului 1 alineatul (2) litera (d) din acest regulament?

45. KVZ, Finanzprokuratur (reprezentanta Ministerului Federal al Finanțelor), guvernul Republicii Austria, guvernul Republicii Franceze și guvernul Regatului Unit, precum și Comisia au luat parte la procedura desfășurată în fața Curții.

În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare:

V — Analiza

3) Transportul (tranzitul sau, mai precis, returnarea) unor făinuri animale

46. Prin intermediul întrebărilor formulate, Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien

urmărește să clarifice aspectul dacă transportul făinurilor animale din Serbia către Austria și din Austria către Germania trebuia să facă obiectul unei notificări în temeiul regulamentului privind transporturile de deșeuri.

47. Răspunsul la această întrebare depinde, pe de o parte, de reglementările referitoare la deșeuri și, pe de altă parte, de normele privind tratamentul aplicabil subproduselor de origine animală, printre care în special cele referitoare la așa-numitele materiale ce prezintă riscuri specificate. Acestea din urmă constau în părți de animale în care există o probabilitate mare să fie prezenți agenții presupuși a cauza encefalopatiile spongiforme transmisibile. Se consideră că aceștia pot provoca la oameni o nouă formă a maladiei Creutzfeldt-Jakob.

48. Întrucât, în perioada în care au avut loc faptele cauzei, vechea reglementare referitoare la tratamentul aplicabil subproduselor de origine animală, și anume Directiva 90/667, a fost înlocuită de Regulamentul nr. 1774/2002 și întrucât și reglementarea referitoare la tratamentul aplicabil materialelor ce prezintă riscuri specificate, și anume Regulamentul nr. 999/2001, a suferit diverse modificări, trebuie, în primul rând, să delimităm momentul specific la care se raportează analiza juridică (a se vedea mai jos litera A).

49. Ulterior, va trebui să examinăm aplicabilitatea regulamentului privind transporturile de deșeuri. Aceasta este, în primul rând, condiționată de calificarea drept deșeuri a făinurilor animale (a se vedea mai jos, litera B). O asemenea calificare ar putea rezulta fie dintr-o obligație a deținătorului de a se debarasa de acestea, fie din intenția sa de a se debarasa. Reglementarea în materie de deșeuri nu conține vreo obligație de a se debarasa de făinurile animale și nici nu definește în ce condiții se poate considera că există intenția de a se debarasa de acestea. Cu toate acestea, obligația de a se debarasa de anumite produse este reglementată de dispozițiile referitoare la tratamentul aplicabil subproduselor de origine animală și materialelor ce prezintă riscuri specificate. Aceste dispoziții influențează de asemenea și analiza aspectului dacă se poate presupune că există intenția de a se debarasa de acestea.

50. Chiar dacă, în urma acestei analize, am ajunge la concluzia că făinurile animale sunt deșeuri, aceasta nu ar însemna în mod necesar că există o obligație de notificare. Dimpotrivă, reglementarea în materie de deșeuri prevede posibilitatea aplicării unui regim special în cazul cadavrelor de animale care sunt excluse din sfera de aplicare a reglementării în materie de deșeuri în cazul în care dispozițiile speciale prevăd cel puțin nivelul de protecție asigurat de reglementarea generală în materie de deșeuri (a se vedea mai jos litera C). Regulamentul nr. 1774/2002 ar putea constitui temeiul unui asemenea regim special care ar acoperi și făinurile animale. În acest context, trebuie să se examineze, pe de o parte, dacă și făinurile animale pot să se încadreze în sfera de aplicare a acestui regim special și, pe de altă parte, dacă nivelul de protecție prevăzut

de Regulamentul nr. 1774/2002 este cel puțin egal cu cel stabilit de regulamentul privind transporturile de deșeuri. Evaluarea fiecăruia dintre aceste niveluri de protecție va necesita în special să se stabilească dacă, în absența dispozițiilor speciale cuprinse în Regulamentul nr. 1774/2002, făinurilor animale le-ar fi aplicabil regimul general prevăzut de regulamentul privind transporturile de deșeuri sau regimul, mai puțin strict, care se aplică în cazul deșeurilor care se încadrează în lista verde.

A — *Cu privire la data care este hotărâtoare pentru a stabili reglementarea aplicabilă*

51. Este necesar în primul rând să identificăm data ce trebuie luată în considerare pentru a stabili care este reglementarea în raport cu care trebuie verificată existența vreunei obligații de notificare.

52. Legalitatea deciziilor adoptate de către autorități trebuie, în principiu, să fie examinată în raport cu dispozițiile în vigoare la data adoptării acestor decizii; în cauza de față, ar fi vorba de 6 iunie 2003. Însă decizia autorităților austriece care formează obiectul litigiului se referă la un transport care, în cazul în care ar exista o obligație de notificare potrivit articolului 5 alineatul (1) și articolului 8 alineatul (1) din regulamentul privind transporturile de deșeuri, ar fi trebuit să facă obiectul unei notificări înaintea începerii acestuia, adică înaintea datei de 24 aprilie 2003, o nouă notificare trebuind să fie făcută, potrivit articolului 25 alineatul (2) prima teză, înaintea începerii drumului de întoarcere [20]. Cu toate acestea, notificarea prealabilă nu are drept scop să stabilească în mod definitiv data de referință în ceea ce privește dreptul aplicabil, ci are rolul de a permite autorităților notificate să controleze în prealabil transportul și să ofere persoanelor responsabile pentru transport un nivel minim de securitate juridică prin acordarea autorizației, evitând astfel ca acestea să efectueze cheltuieli inutile.

53. Notificarea prealabilă nu afectează însă în niciun fel principiul conform căruia trebuie luată în considerare situația juridică din momentul adoptării deciziei. Într-adevăr, articolul 7 alineatul (5) al doilea paragraf din regulamentul privind transporturile de deșeuri arată că gradul de securitate juridică dobândită ca urmare a notificării este limitat. Astfel, conform acestei dispoziții, trebuie făcută o nouă notificare atunci când condițiile transportului s-au schimbat în mod substanțial. Această dispoziție are în vedere, în mod evident, în primul rând schimbările intervenite în situația de fapt, însă schimbări ale situației juridice pot de asemenea să modifice în mod substanțial condițiile

20 — Potrivit ordonanței instanței menționate la punctul 43, drumul de întoarcere a început la sfârșitul lunii mai 2003.

transportului dacă, de exemplu, ca urmare a instituirii unei obligații de a se debarasa de anumite materiale, acestea vor fi calificate pentru prima oară drept deșeuri. Prin urmare, dreptul în vigoare la data adoptării deciziei de către autoritățile competente este determinant pentru aprecierea pe fond a situației juridice.

54. Aceasta înseamnă, în ceea ce privește prezenta cauză, că trebuie să examinăm legalitatea deciziei adoptate la 6 iunie 2003 de către autoritățile austriece cu atribuții în domeniul mediului în raport cu dispozițiile în vigoare la această dată.

B — *Cu privire la noțiunea de deșeuri*

55. Obligația de notificare a transportului de făinuri animale este condiționată, în primul rând, de considerarea respectivelor făinuri drept deșeuri. În ceea ce privește definiția deșeurilor, articolul 2 litera (a) din regulamentul privind transporturile de deșeuri face trimitere la definiția din articolul 1 litera (a) din directiva-cadru privind deșeurile. Potrivit acestei din urmă dispoziții, noțiunea de deșeuri acoperă orice substanță sau obiect inclus în categoriile prevăzute în anexa I la directiva-cadru privind deșeurile de care titularul se debarasează ori intenționează sau are obligația de a se debarasa.

56. Anexa menționată, precum și Catalogul european al deșeurilor precizează și ilustrează această definiție, prevăzând mai multe liste de substanțe și de obiecte care pot fi calificate drept deșeuri. Cu toate acestea, întrucât anexa conține categoria Q16, care este aplicabilă în prezenta cauză, și anume „Orice materiale, substanțe sau produse care nu sunt incluse în categoriile menționate anterior", atât anexa, cât și catalogul nu au decât un caracter exemplificativ [21].

57. Este, prin urmare, esențial să se stabilească dacă deținătorul se debarasează de un lucru sau dacă are intenția sau obligația să o facă. În cauza de față, nu poate fi vorba de a se debarasa în mod definitiv de respectivele materiale, deoarece făinurile animale au fost transportate în vederea incinerării lor ulterioare. Cu toate acestea, ar fi posibil să fi existat obligația sau intenția de a se debarasa de făinurile animale.

21 — A se vedea cu privire la cele de mai sus hotărârea Curții din 18 aprilie 2002, Palin Granit și Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus (C-9/00, Rec., p. I-3533, punctul 22).

1. Cu privire la obligația de a se debarasa

58. Există o serie de reglementări care ar putea determina existența unei obligații de a se debarasa. Potrivit guvernelor Austriei și Regatului Unit, obligația de a se debarasa de făinurile animale reiese din capitolul II punctul 1 din anexa VII la Regulamentul nr. 1774/2002. Potrivit Comisiei, obligația de a se debarasa există cel puțin în măsura în care făinurile animale sunt fabricate, printre altele, din materiale ce prezintă riscuri specificate. Această opinie ar putea fi susținută, pe de o parte, în temeiul reglementărilor referitoare la materialele ce prezintă riscuri specificate, dar și, pe de altă parte, în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1774/2002, care se referă la tratamentul aplicabil așa-numitelor „materii de categoria 1".

a) Cu privire la capitolul II punctul 1 din anexa VII la Regulamentul nr. 1774/2002

59. Potrivit capitolului II punctul 1 al doilea paragraf din anexa VII la Regulamentul nr. 1774/2002, pe durata menținerii în vigoare a interdicției privind furajele aplicabile făinurilor animale, proteinele prelucrate provenite de la mamifere pot să fie prelucrate conform uneia dintre diferitele metode de prelucrare înainte de a trebui să fie marcate și eliminate ca deșeuri. Guvernul Republicii Austria și guvernul Regatului Unit deduc de aici existența unei obligații de a se debarasa de făinurile animale.

60. Acestea invocă de asemenea considerentul (6) al Regulamentului nr. 808/2003, conform căruia proteinele prelucrate sunt destinate să devină în exclusivitate deșeuri, ca rezultat al interdicției privind furajele. Acest regulament a introdus capitolul II punctul 1 al doilea paragraf din anexa VII la Regulamentul nr. 1774/2002.

61. Capitolul II punctul 1 din anexa VII la Regulamentul nr. 1774/2002 mai conține însă două paragrafe, primul și al treilea, care prevăd alte reguli. Potrivit primului paragraf, proteinele prelucrate provenite de la mamifere sunt prelucrate printr-o anumită metodă, fără a trebui să fie eliminate ca deșeuri. Al treilea paragraf permite chiar folosirea altor metode de prelucrare atunci când proteinele respective sunt utilizate pentru hrana animalelor de companie, și nu pentru cea a animalelor care vor intra în lanțul alimentar. Niciunul dintre aceste două paragrafe nu determină existența unei obligații de eliminare. Prin urmare, eliminarea ca deșeuri nu este impusă decât în cazul aplicării celui de al doilea paragraf, iar nu și

în cazul în care se aplică procedura prevăzută de unul dintre celelalte două paragrafe.

62. Nici examinarea atentă a considerentului (6) al Regulamentului nr. 808/2003 nu conduce la o interpretare diferită. Într-adevăr, afirmația referitoare la eliminarea făinurilor animale ca deșeuri nu reflectă finalitatea reglementării, ci constituie doar o estimare a destinației pe care făinurile animale o pot primi pe durata menținerii în vigoare a interdicției privind furajele. Aceasta justifică să se permită recurgerea la metode de prelucrare care sunt mai puțin eficiente din punct de vedere al reducerii eventualelor riscuri de contaminare, deoarece aceste riscuri sunt mai puțin importante atunci când o substanță este eliminată ca deșeu.

63. Prin urmare, capitolul II punctul 1 din anexa VII la Regulamentul nr. 1774/2002 trebuie interpretat în sensul că prelucrarea proteinelor provenite de la mamifere poate fi efectuată fie prin utilizarea unei anumite metode, caz în care produsul rezultat poate fi destinat oricărei utilizări autorizate, fie prin recurgerea la una dintre celelalte metode, dacă se urmărește eliminarea sau utilizarea pentru hrana animalelor de companie. Din această reglementare nu se poate deduce existența în toate cazurile a unei obligații de a se debarasa de făinurile animale.

b) Cu privire la obligația de a se debarasa de materialele ce prezintă riscuri specificate

64. Ar putea totuși exista o obligație de a se debarasa de făinurile animale în cazul în care acestea ar fi considerate materiale ce prezintă riscuri specificate în măsura în care au fost obținute prin folosirea unor asemenea materiale. Chiar dacă pare imposibil să se constate acest lucru cu ajutorul unei analize științifice a făinurilor animale [22], nu s-ar putea totuși exclude posibilitatea ca instanța națională să ajungă la o asemenea concluzie pe baza altor probe sau prin utilizarea regulilor aplicabile privind sarcina probei.

65. Materialele ce prezintă riscuri specificate trebuie înlăturate dintr-un animal sacrificat sau mort și distruse în condiții de siguranță. Aceasta reiese din anexa XI coroborată cu articolul 22 din Regulamentul nr. 999/2001. Există, prin urmare, o obligație de a se debarasa de materialele ce prezintă riscuri specificate, astfel încât acestea trebuie să fie considerate deșeuri.

66. Cu toate acestea, materialele ce prezintă riscuri specificate *care au fost transformate*

22 — A se vedea punctul 19 de mai sus.

în făinuri animale în urma prelucrării nu mai pot fi considerate ca fiind deşeuri. Materialele ce prezintă riscuri specificate în sensul Regulamentului nr. 999/2001 sunt definite de articolul 3 alineatul (1) litera (g) coroborat cu anexa XI la acest regulament [23]. Potrivit acestei definiţii, ţesuturile menţionate în anexa XI sunt considerate materiale ce prezintă riscuri specificate; cu toate acestea, în lipsa unei indicaţii contrare, *produsele* care conţin sau care au fost obţinute pe baza unor asemenea ţesuturi nu sunt considerate a fi materiale ce prezintă riscuri specificate [24]. Făinurile animale sunt un produs. Obligaţia de a elimina materialele ce prezintă riscuri specificate nu atrage, aşadar, în mod direct o obligaţie de a se debarasa de făinurile animale contaminate.

dispoziţiile articolului 4 din Regulamentul nr. 1774/2002 referitoare la tratamentul aplicabil materiilor de categoria 1.

68. Regulamentul nr. 1774/2002 reglementează în general tratamentul aplicabil subproduselor de origine animală şi, prin urmare, şi tratamentul aplicabil făinurilor animale. Subprodusele de origine animală sunt împărţite în trei categorii, în funcţie de riscurile pe care le prezintă. Fiecărei categorii i se aplică dispoziţii diferite referitoare la tratamentul ulterior al respectivelor subproduse.

c) Cu privire la obligaţia de a se debarasa de produsele obţinute din materiale ce prezintă riscuri specificate

67. Cu toate acestea, obligaţia de a se debarasa de produsele obţinute din materiale ce prezintă riscuri specificate reiese din

69. Potrivit definiţiei cuprinse în articolul 4 alineatul (1) litera (b) punctul (i), materiile de categoria 1, cu cel mai înalt nivel de risc, cuprind, printre altele, materialele ce prezintă riscuri specificate şi orice material care conţine asemenea materiale. Dacă făinurile animale au fost fabricate prin folosirea, printre altele, a unor materiale ce prezintă riscuri specificate, ele vor conţine aceste materiale ce prezintă riscuri specificate şi vor fi materii de categoria 1.

23 — Anexa V la care face referire articolul 3 alineatul (1) litera (g) din Regulamentul nr. 999/2001 în ceea ce priveşte definiţia materialelor ce prezintă riscuri specificate nu este încă aplicabilă, deoarece clasificarea pe categorii prevăzută a fi făcută de statele membre nu a fost realizată încă. Prin urmare, anexa XI se aplică cu titlu de măsură tranzitorie, în conformitate cu articolul 22 alineatul (1).

24 — În schimb, Decizia 97/534/CE a Comisiei din 30 iulie 1997 privind interzicerea folosirii materialelor care prezintă riscuri cu privire la encefalopatiile spongiforme transmisibile (JO L 216, p. 95) nu conţinea încă nicio restricţie în ceea ce priveşte produsele. Decizia 94/474/CE a Comisiei din 27 iulie 1994 privind unele măsuri de protecţie legate de encefalopatia spongiformă bovină şi de abrogare a Deciziilor 89/469/CEE şi 90/200/CEE (JO L 194, p. 96) a extins chiar, în mod expres, o interdicţie de a expedia anumite materiale provenind din Regatul Unit şi la produsele care conţineau acele materiale.

70. Articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1774/2002 impune eliminarea ca deşeuri a materiilor de categoria 1 fie prin incinerare, fie prin îngropare într-un depozit de deşeuri. Aceasta reprezintă o obligaţie de a se debarasa de aceste materiale.

71. KVZ a obiectat, într-adevăr, în cursul procedurii orale că această obligație nu se adresează deținătorului privat al făinurilor animale, deoarece nu acesta este desemnat drept destinatarul normei. Acest argument nu este însă convingător. Chiar dacă articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1774/2002 nu desemnează persoana căreia îi incumbă obligația de eliminare, acest fapt nu ar putea fi interpretat în sensul restrângerii sferei persoanelor cărora le este adresată această obligație. De altfel, orice dispoziție conținută într-un regulament este, în principiu, potrivit articolului 249 al doilea paragraf CE, de natură să producă efecte juridice față de orice persoană.

72. Prin urmare, făinurile animale trebuie considerate ca fiind deșeuri ca urmare a existenței unei obligații de a se debarasa de acestea dacă au fost fabricate prin folosirea unor materiale ce prezintă riscuri specificate, aspect ce trebuie stabilit de către instanța națională.

2. Cu privire la intenția de a se debarasa

73. Dimpotrivă, dacă nu se poate stabili că făinurile animale au fost fabricate prin folosirea unor materiale ce prezintă riscuri specificate, acestea nu vor putea fi considerate deșeuri decât în cazul în care deținătorul avea intenția să se debaraseze de acestea. Deși intenția deținătorului are, în principiu, un caracter subiectiv, pentru a se evita orice abuz, nu vor putea fi considerate ca având o importanță hotărâtoare afirmațiile acestuia cu privire la intențiile sale eventuale, ci doar faptele obiective din care se poate deduce intenția obiectivă.

74. În această privință, trebuie să reținem în primul rând faptul că incinerarea prevăzută a făinurilor animale nu trebuie să fie considerată în mod necesar o operațiune de eliminare care ar denota existența intenției de a se debarasa de acestea. Este adevărat că incinerarea substanțelor poate avea fie caracterul unei operațiuni de eliminare, fie cel al unei operațiuni de recuperare în sensul anexei II la directiva-cadru privind deșeurile, însă numai dacă aceste substanțe constituie deșeuri. Contrar susținerilor Finanzprokuratur, nu tot ceea ce este incinerat ar putea fi considerat ca fiind deșeu ca urmare a acestei operațiuni. Sunt folosite drept combustibil (categoria R 1 din anexa II B) în primul rând cărbunele, petrolul și gazul natural, fără ca aceste materii prime să capete astfel caracterul de deșeuri [25].

75. De altfel, directiva-cadru privind deșeurile nu stabilește niciun criteriu cu ajutorul

25 — Hotărârea din 15 iunie 2000, ARCO Chemie Nederland și alții (C-418/97 și C-419/97, Rec., p. I-4475, punctul 44 și următoarele, însă a se vedea în sens contrar punctul 85), hotărârea Palin Granit, citată la nota de subsol 21, punctul 27, și hotărârea din 11 noiembrie 2004, Niselli (C-457/02, Rec., p. I-10853, punctul 37).

căruia să poată fi dedusă intenția deținătorului de a se debarasa de o anumită substanță sau de un anumit obiect [26]. În cazul de față nu pare să existe nicio reglementare națională care – în conformitate cu dreptul comunitar – să concretizeze această noțiune [27].

76. Conform hotărârii ARCO, trebuie verificat, luând în considerare toate circumstanțele, dacă deținătorul avea intenția să se debaraseze de făinurile animale, ținând seama de obiectivul directivei și procedând în așa fel încât să nu fie prejudiciată eficacitatea sa [28]. Potrivit celui de al treilea considerent al directivei-cadru privind deșeurile, aceasta are ca obiectiv protecția sănătății oamenilor și a mediului împotriva efectelor nocive cauzate de colectarea, transportul, tratarea, stocarea și depozitarea deșeurilor. Potrivit articolului 174 alineatul (2) CE, politica Comunității în domeniul mediului urmărește un nivel de protecție ridicat și se bazează, printre altele, pe principiile precauției și acțiunii preventive. Curtea a dedus din aceasta că noțiunea de deșeuri nu trebuie interpretată în mod restrictiv [29].

77. Curtea a examinat în mai multe rânduri situația reziduurilor rezultate din producție și a considerat în special gradul de probabilitate a reutilizării acestei substanțe, fără a se recurge la operațiuni de transformare prealabile, ca fiind un criteriu pertinent pentru a determina dacă respectiva substanță este sau nu deșeu. Dacă, dincolo de simpla posibilitate de a reutiliza acea substanță, există un avantaj economic pentru deținător să facă acest lucru, probabilitatea unei asemenea reutilizări este mare. Într-un asemenea caz, substanța respectivă nu mai poate fi considerată ca fiind o povară de care deținătorul încearcă să „se debaraseze", ci ca reprezentând un veritabil produs [30].

78. Această jurisprudență poate fi, în cea mai mare parte, aplicată în speța de față, întrucât materiile de bază utilizate pentru producerea făinurilor animale sunt obținute, cel puțin parțial, ca urmare a producției de carne pentru consum uman. Este vorba, prin urmare, de subproduse [31] sau de reziduuri rezultate din producție.

79. Astfel cum susține în special guvernul Regatului Unit, utilizarea făinurilor animale pentru hrana animalelor în cadrul producției

26 — Hotărârea Niselli, citată la nota de subsol 25, punctul 34.

27 — A se vedea în această privință hotărârile citate la nota de subsol 25, Niselli, punctul 34, și ARCO, punctul 41 și următoarele.

28 — Hotărârea ARCO citată la nota de subsol 25, punctul 73.

29 — Hotărârea ARCO, citată la nota de subsol 25, punctul 38 și următoarele, și hotărârea Palin Granit, citată la nota de subsol 21, punctul 23.

30 — Hotărârea Niselli, citată la nota de subsol 25, punctul 46, și hotărârea Palin Granit, citată la nota de subsol 21, punctul 37.

31 — A se vedea titlul Regulamentului nr. 1774/2002, care se referă la normele sanitare privind subprodusele de origine animală care nu sunt destinate consumului uman.

de carne a fost interzisă începând cu 1 ianuarie 2001 [32]. A fost suprimată în acest fel cea mai importantă posibilitate de a utiliza făinurile animale din punct de vedere comercial. În cazul în care făinurile animale nu ar mai avea după acel moment nicio valoare economică, după cum afirmă și considerentul (6) al Regulamentului nr. 808/2003, acestea ar părea efectiv să fie o povară, ceea ce ar putea duce la concluzia că există intenția de a se debarasa de ele.

80. KVZ susține însă că făinurile animale sunt utilizate în continuare drept combustibil, în hrana animalelor domestice sau ca îngrășământ. În calitate de reprezentată a pârâtei, Finanzprokuratur insistă, în schimb, asupra faptului că posibilitatea unei reutilizări economice nu exclude faptul că substanța în cauză poate fi un deșeu. Deși acest argument este corect [33], el nu conduce în mod necesar la concluzia referitoare la existența caracterului de deșeu.

81. Este determinant mai degrabă dacă utilizările care sunt în continuare permise ale produsului pe care îl constituie făinurile animale trebuiau, în speța de față, să fie considerate ca fiind probabile sau ca fiind incerte. În această privință, este decisiv dacă utilizarea respectivă este rentabilă din punct de vedere economic sau dacă făinurile animale ar constitui totuși o povară [34].

82. Este de competența instanței de trimitere să stabilească dacă astfel stau lucrurile. Ar trebui, în această privință, să se verifice dacă utilizarea avută în vedere ar provoca pierderi. Pentru a evalua viabilitatea economică a acestei utilizări, instanța de trimitere nu trebuie să se limiteze doar la examinarea pieței naționale, în care incinerarea făinurilor animale – potrivit în special precizărilor guvernului austriac – nu pare să fie posibilă decât în schimbul plății unei taxe [35], ci trebuie să țină seama și de posibilitățile legale de utilizare în străinătate.

83. În ceea ce privește însă făinurile animale care formează obiectul prezentului litigiu,

32 — A se vedea dispozițiile citate anterior la punctul 26 și următoarele. O atenuare a interdicției privind furajele se află actualmente în dezbatere; a se vedea în această privință comunicarea Comisiei din 15 iulie 2005, Plan de acțiune cu privire la EST, COM(2005) 322 final, p. 7, precum și rezumatul consultărilor în documentul Consiliului 15537/05 ADD 1 din 9 decembrie 2005, p. 4.

33 — Hotărârea din 28 martie 1990, Vessoso și Zanetti (C-206/88 și C-207/88, Rec., p. I-1461, punctul 8), hotărârea din 25 iunie 1997, Tombesi și alții (C-304/94, C-330/94, C-342/94 și C-224/95, Rec., p. I-3561, punctul 47), și hotărârea din 18 decembrie 1997, Inter-Environnement Wallonie (C-129/96, Rec., p. I-7411, punctul 31).

34 — Hotărârea Palin Granit, citată la nota de subsol 21, punctul 37.

35 — A se vedea evaluarea provizorie a costurilor realizată de Comisie în Propunerea sa de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor sanitare privind subprodusele de origine animală care nu sunt destinate consumului uman COM(2000) 574 final, p. 18 și următoarele, care a stat la baza adoptării Regulamentului nr. 1774/2002, precum și Liniile directoare ale Comunității referitoare la ajutoarele de stat ce privesc testele EST, animalele găsite moarte și deșeurile provenind de la abatoare (JO 2002, C 234, p. 2). Pentru Germania, Adolf Nottrodt și alții, în lucrarea *Technische Anforderungen und allgemeine Empfehlungen für die Entsorgung von Tiermehl und Tierfett in Verbrennungsanlagen*, 2001, p. 30, 37, 41 și 43 (http://www.bmu.de/files/bilder/allgemein/application/pdf/leitf.pdf, versiunea engleză fiind disponibilă la adresa http://www.bmu.de/files/pdfs/allgemein/application/pdf/tiermehl.pdf), evaluează costul incinerării unei tone de făinuri animale la aproximativ 50 EUR. Potrivit acestui studiu, tratamentul aplicabil făinurilor animale necesită măsuri de securitate costisitoare.

trebuie luate în considerare câteva circumstanțe specifice care reies din dosarul acțiunii principale: se pare că, după ce au fost achiziționate în schimbul unui preț necunoscut, făinurile animale au fost ulterior depozitate timp de doi ani, fiind apoi transportate cu prețul de aproximativ 20 000 de euro către Bulgaria, unde au fost vândute în schimbul a aproximativ cinci euro pe tonă, ceea ce reprezintă 5 500 de euro. Chiar în condițiile în care costul transportului ar fi fost suportat de dobânditor, pare îndoielnic ca acest preț să poată acoperi cheltuielile de depozitare și cele privind achiziționarea inițială. Perioada relativ lungă de depozitare ridică de asemenea semne de întrebare cu privire la faptul că o utilizare rentabilă a făinurilor animale drept combustibil a fost probabilă în tot acest timp. Prin urmare, nu se poate exclude faptul că făinurile animale constituiau o povară pentru proprietarul acestora, de care acesta avea intenția să se debaraseze vânzându-le, în pierdere, în Bulgaria.

84. Pe de altă parte, nu se poate exclude ca instanța de trimitere să constate, cu ocazia examinării pe care are sarcina să o realizeze, că această activitate face parte dintr-o investiție inițială menită să creeze o relație comercială rentabilă pe termen lung.

85. Prin urmare, indiferent dacă erau sau nu contaminate cu materiale ce prezintă riscuri specificate, făinurile animale constituiau deșeuri dacă reiese din circumstanțele cauzei, pe care instanța de trimitere trebuie să le examineze în mod detaliat, că acestea constituiau pentru deținător o povară de care acesta avea intenția să se debaraseze.

C — Cu privire la regimul special aplicabil cadavrelor de animale

86. Chiar dacă instanța de trimitere ajunge la concluzia că făinurile animale care formează obiectul litigiului constituie deșeuri, transportul nu trebuie notificat în conformitate cu regulamentul privind transporturile de deșeuri în cazul în care este aplicabil regimul special privind cadavrele de animale pe care instanța de trimitere îl evocă în cea de a doua întrebare, formulată cu titlu subsidiar.

87. Potrivit articolului 2 alineatul (1) litera (b) punctul (iii) din directiva-cadru privind deșeurile, cadavrele de animale se exclud din domeniul de aplicare al acestei directive în cazul în care sunt deja prevăzute de alte norme legale. Articolul 1 alineatul (2) litera (d) din regulamentul privind transporturile

de deșeuri extinde această derogare și în cazul transporturilor de deșeuri. Regulamentul nr. 1774/2002 ar putea constitui un regim special aplicabil cadavrelor de animale.

88. Un indiciu în acest sens îl constituie estimarea făcută de legiuitor în cadrul noii versiuni a Regulamentului privind transporturile de deșeuri [36]. Acesta subliniază în considerentul (11) că este necesar să se evite suprapunerea cu Regulamentul nr. 1774/2002, deoarece acesta din urmă conține deja dispoziții privind, în general, expediția, calea și circulația. În articolul 1 alineatul (3) litera (d) din noua versiune a regulamentului privind transporturile de deșeuri, sunt excluse în mod expres din domeniul de aplicare al acestuia transporturile care fac obiectul cerințelor de aprobare din Regulamentul (CE) nr. 1774/2002. Această decizie a legiuitorului nu își produce însă efectele decât pentru viitor și nu poate fi singurul factor ce trebuie luat în considerare atunci când sunt interpretate dispozițiile ce trebuie aplicate în prezenta cauză.

89. În consecință, trebuie să se examineze dacă Regulamentul nr. 1774/2002 instituie un regim special în ceea ce privește cadavrele de animale, în sensul articolului 1 alineatul (2) litera (d) din regulamentul privind transporturile de deșeuri coroborat cu articolul 2 alineatul (1) litera (b) punctul (iii) din directiva-cadru privind deșeurile, regim care să fie aplicabil și făinurilor animale.

1. Cu privire la aplicarea în cazul făinurilor animale a derogării referitoare la cadavrele de animale

90. Comisia refuză să aplice făinurilor animale derogarea referitoare la cadavrele de animale, susținând că această derogare se referă doar la cadavrele întregi de animale, în special de animale care au murit în mod natural. Derogarea nu acoperă alte substanțe supuse procesului de ecarisaj, cum ar fi, spre exemplu, cele obținute ca urmare a sacrificării animalelor. Comisia invocă în această privință sensul în care este folosită, în mod obișnuit, noțiunea de cadavre de animale. Dacă derogarea ar include și părți ale cadavrelor de animale, acestea ar fi fost menționate în mod expres.

91. Totuși, astfel cum susțin și guvernele Austriei, Franței și Regatului Unit, această poziție a Comisiei nu este convingătoare. În ceea ce privește părțile cadavrelor de animale, guvernul Regatului Unit a susținut în mod convingător că adesea cadavrele de animale sunt tăiate în mai multe bucăți

36 — Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2006 privind transferurile de deșeuri (JO L 190, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 16, p. 172).

pentru a fi prelucrate – și probabil și pentru a fi transportate – și că ar fi arbitrar ca din acest fapt să rezulte aplicabilitatea reglementării referitoare la deșeuri.

92. Cu toate acestea, făinurile animale au o natură esențial diferită de cea a cadavrelor de animale sau a bucăților acestora, deoarece nu constituie o materie pornind de la care se realizează o prelucrare, ci reprezintă produsul acesteia. Prin urmare, guvernele menționate mai sus – în acord cu Comisia asupra acestui aspect – ajung la concluzia că noțiunea de cadavre de animale nu include făinurile animale.

93. Exemplul Regatului Unit demonstrează totuși că derogarea referitoare la cadavrele de animale nu poate fi limitată în mod rezonabil doar la materia de bază pe care o constituie cadavrele de animale și/sau bucățile acestora. Este la fel de nefiresc să se aplice din nou reglementarea în materie de deșeuri după ce a fost realizată o primă fază a prelucrării, secționarea cadavrelor de animale în vederea unei manipulări mai ușoare, precum este de nefiresc ca această reglementare să fie aplicată într-o fază de prelucrare ulterioară. După cum susține KVZ, această derogare trebuie, dimpotrivă, să fie extinsă la produsele rezultate din operațiunile de prelucrare prevăzute de celelalte norme legale la care se referă articolul 2 alineatul (1) litera (b) din directiva-cadru privind deșeurile. Ar fi într-adevăr contradictoriu să se excludă, într-o primă fază, aplicarea reglementării referitoare la deșeuri în cazul materialelor de bază care prezintă riscuri relativ mai ridicate, dar să se permită aplicarea acesteia, în timpul operațiunii de prelucrare prevăzute, în cazul unor produse a căror prelucrare și utilizare ulterioare sunt reglementate de regimul special.

94. Directiva 90/667, anterior în vigoare, reglementa tratamentul aplicabil subproduselor și deșeurilor de origine animală doar până la momentul fabricării făinurilor animale. Prin urmare, aplicarea reglementării referitoare la deșeuri nu ar mai fi fost exclusă după acest moment.

95. În schimb, Regulamentul nr. 1774/2002 nu reglementează doar fabricarea făinurilor animale, ci și modul în care trebuie procedat cu acestea ulterior. Făinurile animale sunt fabricate prin aplicarea metodelor de prelucrare prevăzute în anexa V și trebuie utilizate doar în anumite moduri determinate specific și enumerate limitativ. Modurile de utilizare autorizate depind de categoria de materii în care trebuie încadrate făinurile animale. Prin urmare, este exclusă aplicarea reglementării referitoare la deșeuri până în momentul în care această utilizare a luat sfârșit.

96. Or, guvernul austriac susține că faptul că Regulamentul nr. 1774/2002 conține mai

multe prevederi referitoare la eliminarea ca deșeuri confirmă că derogarea aplicabilă în cazul cadavrelor de animale nu acoperă și făinurile animale. Totuși, aceste trimiteri la reglementarea referitoare la deșeuri se limitează doar la operațiunea de eliminare. Dacă făinurile animale sunt eliminate, se aplică reglementarea referitoare la deșeuri, deoarece Regulamentul nr. 1774/2002 prevede expres acest lucru. Cu toate acestea, dacă făinurile animale sunt supuse unei alte utilizări autorizate, regulamentul menționat nu prevede aplicabilitatea reglementării referitoare la deșeuri.

97. Prin urmare, derogarea referitoare la cadavrele de animale coroborată cu Regulamentul nr. 1774/2002 este aplicabilă și în cazul făinurilor animale.

2. Cu privire la Regulamentul nr. 1774/2002 ca act ce conține alte norme legale în sensul derogării referitoare la cadavrele de animale

98. Trebuie examinat în continuare dacă Regulamentul nr. 1774/2002 întrunește condițiile necesare pentru a fi considerat drept un act ce conține alte norme legale în sensul derogării referitoare la cadavrele de animale. Pentru a fi aplicabilă derogarea prevăzută de articolul 2 alineatul (1) litera (b) din directiva-cadru privind deșeurile, nu este suficient ca aceste norme legale să se refere la substanțele sau obiectele respective doar din punct de vedere industrial sau comercial, de exemplu, ci trebuie și să conțină dispoziții precise privind tratamentul acestora în calitate de deșeuri, în sensul articolului 1 litera (d) din directiva-cadru privind deșeurile [37]. Aceste norme trebuie de asemenea să asigure un nivel de protecție a mediului cel puțin echivalent cu cel care rezultă din măsurile de aplicare a directivei-cadru privind deșeurile [38]. În caz contrar, obiectivele urmărite de politica comunitară în domeniul mediului, astfel cum sunt înscrise în articolul 174 CE, și în special chiar obiectivele directivei-cadru, ar fi compromise. Aceste exigențe trebuie să fie aplicate de asemenea atunci când derogarea în acest domeniu este extinsă la domeniul transporturilor în temeiul articolului 1 alineatul (2) litera (d) din regulamentul privind transporturile de deșeuri.

99. Îndoielile referitoare la faptul că Regulamentul nr. 1774/2002 a fost conceput ca un act ce conține „alte norme legale" ar putea decurge din considerentul (4) al regulamentului. Acesta subliniază necesitatea de a clarifica relația dintre regulament și legislația privind mediul. Regulamentul nu afectează

37 — Hotărârea din 11 septembrie 2003, AvestaPolarit Chrome (C-114/01, Rec., p. I-8725, punctul 52).

38 — Hotărârea AvestaPolarit Chrome, citată la nota de subsol 37, punctul 59. A se vedea de asemenea hotărârea din 8 septembrie 2005, Comisia/Spania (C-416/02, Rec., p. I-7487, punctul 102), și hotărârea din 8 septembrie 2005, Comisia/Spania (C-121/03, Rec., p. I-7569, punctul 72).

legislația existentă în domeniul mediului și Comisia trebuie să formuleze noi propuneri, în special în ceea ce privește deșeurile biodegradabile. Potrivit articolului 1 alineatul (1) din regulament, acesta nu conține nici norme referitoare la deșeuri, ci norme de sănătate animală și publică.

100. Calificarea Regulamentului nr. 1774/2002 drept un act ce conține „alte norme legale" în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (b) punctul (iii) din directiva-cadru privind deșeurile nu ar afecta însă reglementarea referitoare la deșeuri, situație pe care considerentul (4) al Regulamentului nr. 1774/2002 urmărește să o prevină. Dimpotrivă, aceasta ar relua o derogare care este prevăzută în mod expres și ar contribui la eficacitatea aplicării practice a acesteia.

101. Legiuitorul nu ar fi nici el împiedicat să instituie norme mai stricte cu privire la deșeurile biodegradabile. Dacă aceste norme nu ar menționa în mod expres care este relația dintre ele și Regulamentul nr. 1774/2002, consecința ar fi că prevederile acestui regulament nu ar putea avea prioritate, în calitate de alte norme legale, față de aceste norme, deoarece nu ar asigura nivelul necesar de protecție a mediului.

102. În plus, Curtea a calificat deja reglementarea anterioară Regulamentului nr. 1774/2002, și anume Directiva 90/667, ca fiind un act ce conține alte norme legale, în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (b) din directiva-cadru privind deșeurile, în ceea ce privește tratamentul în sine aplicabil cadavrelor de animale și în special în ceea ce privește eliminarea lor definitivă. Într-un *obiter dictum*, Curtea a extins această apreciere și la reglementarea ulterioară, și anume la Regulamentul nr. 1774/2002, și a subliniat că acesta conține dispoziții și mai detaliate [39]. Acest fapt nu poate fi pus sub semnul îndoielii, în special în ceea ce privește formele de eliminare prevăzute de către acesta, deoarece Regulamentul nr. 1774/2002 impune, în această privință, eliminarea ca deșeuri, adică eliminarea cu respectarea nivelului de protecție stabilit de reglementarea referitoare la deșeuri. De asemenea, în ceea ce privește recuperarea, nu pare să existe nicio dispoziție legală referitoare la deșeuri care să prevadă în mod expres un nivel de protecție superior cu privire la făinurile animale.

103. Însă echivalența dintre normele privind eliminarea și recuperarea cadavrelor de animale și cele referitoare la deșeuri nu permite totuși să se stabilească dacă este asigurat un nivel de protecție suficient și în cazul transporturilor de materiale. Prin urmare, trebuie să se compare nivelul de protecție prevăzut de Regulamentul nr. 1774/2002 cu cel care ar fi asigurat dacă regulamentul privind transporturile de deșeuri ar fi aplicabil în cazul transporturilor de făinuri animale.

39 — Hotărârile Comisia/Spania, citate la nota de subsol 38, C-416/02, punctul 101, și C-121/03, punctul 71.

a) Cu privire la nivelul de protecție prevăzut de Regulamentul nr. 1774/2002 pentru transporturile de făinuri animale

104. Regulamentul nr. 1774/2002 conține norme referitoare la transportul de făinuri animale. Potrivit articolului 1 alineatul (1) litera (a), acesta se aplică în cazul transportului de subproduse de origine animală astfel încât să se evite orice risc pe care aceste produse îl pot prezenta pentru sănătatea animală sau publică, iar potrivit literei (b), în anumite situații specifice, se aplică în cazul exportului subproduselor de origine animală și a produselor derivate ale acestora, menționate de anexele VII și VIII. Capitolul II din anexa VII la Regulamentul nr. 1774/2002 se referă la proteinele animale prelucrate, noțiune ce include și făinurile animale.

105. Transportul este reglementat în mod detaliat în special în articolele 7 și 9 și în anexa II la Regulamentul nr. 1774/2002. Transportatorii trebuie în special să aibă asupra lor documentele de transport și orice transport trebuie să fie documentat. Sunt de asemenea prevăzute o serie de dispoziții cu caracter tehnic.

106. În cazul expedierii între state membre, articolul 8 din Regulamentul nr. 1774/2002 prevede că statul de origine va informa statul de destinație atunci când este vorba de un transport de materii de categoriile 1 și 2, precum și de produse obținute din aceste materiale și în orice caz atunci când este vorba de un transport de proteine animale prelucrate. Statul de destinație trebuie să autorizeze transportul. Nu pare să existe nicio prevedere care să reglementeze în acest context tranzitul prin alte state membre. Atunci când Regulamentul nr. 1774/2002 folosește noțiunea de tranzit, trebuie înțeles prin aceasta, în conformitate cu definiția din articolul 2 alineatul (1) litera (l), tranzitul prin Comunitate al unui transport între state terțe.

107. Exportul către state terțe nu este reglementat decât în cazul unor produse specifice. Articolul 19 din Regulamentul nr. 1774/2002 se referă la exportul de proteine animale prelucrate și de alte produse prelucrate care ar putea fi folosite ca materie primă pentru hrana animalelor. Cu toate acestea, nu se prevăd norme speciale referitoare la transport, ci doar cerințe ce privesc prelucrarea materialelor ce urmează să fie exportate. Normele referitoare la transportul materialelor se aplică așadar, în esență, în cazul transporturilor care au drept scop exportul.

108. Capitolul II C din anexa VII la Regulamentul nr. 1774/2002 se referă, printre altele, la importul de proteine animale prelucrate, incluzând și făinurile animale, provenind din state terțe. Acest import trebuie să fie autorizat dacă sunt respectate anumite condiții.

b) Cu privire la nivelul de protecție prevăzut de regulamentul privind transporturile de deșeuri în cazul transporturilor de făinuri animale

109. Nivelul de protecție prevăzut de regulamentul privind transporturile de deșeuri în cazul transporturilor de făinuri animale depinde de răspunsul la întrebarea dacă ar trebui aplicate normele generale sau regimul de protecție mai puțin strict aplicabil transporturilor de deșeuri incluse în lista verde.

110. Potrivit articolului 1 alineatul (3) litera (a) din regulamentul privind transporturile de deșeuri, numai unele dintre dispozițiile regulamentului se aplică în cazul transporturilor de deșeuri cuprinse în anexa II, adică incluse în lista verde, în cazul în care acestea sunt destinate numai recuperării [40]. În esență, transportul trebuie să fie însoțit de un document care să conțină anumite informații minime, instalația de recuperare de la locul de destinație trebuie să dispună de o autorizație, iar întreprinderea de transport trebuie să fie autorizată dacă transportă deșeuri cu titlu profesional.

111. Astfel cum reiese din circumstanțele prezentei cauze, incinerarea care urma să aibă loc a făinurilor animale trebuia să fie calificată drept o operațiune de recuperare, întrucât urmărea producerea de energie, iar făinurile animale erau menite să înlocuiască alți combustibili [41].

112. Prin urmare, trebuie să se examineze dacă făinurile animale trebuie încadrate în lista verde. Guvernul francez este de părere că acestea constituie deșeuri din industria agroalimentară, încadrându-se în categoria GM 130. Dimpotrivă, autoritățile austriece au considerat făinurile animale ca fiind deșeuri care nu puteau fi încadrate în niciuna dintre anexele II, III și IV, adică nici în lista verde, nici în lista portocalie și nici în lista roșie. Astfel de deșeuri nu pot fi transportate decât după ce s-a efectuat o notificare și s-a

40 — În plus, articolul 1 alineatul (4) coroborat cu anexa D la Regulamentul (CE) nr. 1547/1999 al Comisiei din 12 iulie 1999 de stabilire a procedurilor de control care trebuie aplicate, în conformitate cu Regulamentul (CEE) nr. 259/93 al Consiliului, transporturilor de anumite tipuri de deșeuri către anumite țări care nu intră sub incidența Deciziei OCDE C(92) 39 final (JO L 185, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 5, p. 113), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2243/2001 al Comisiei din 16 noiembrie 2001 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1420/1999 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1547/1999 al Comisiei cu privire la transporturile de anumite tipuri de deșeuri către Camerun, Paraguay și Singapore (JO L 303, p. 11, Ediție specială, 15/vol. 7, p. 205), prevede, în ceea ce privește Bulgaria, că nu este instituită nicio procedură de control pentru transporturile de deșeuri incluse în lista verde.

41 — A se vedea hotărârea din 27 februarie 2002, ASA (C-6/00, Rec., p. I-1961, punctul 69), hotărârea din 13 februarie 2003, Comisia/Germania (C-228/00, Rec., p. I-1439, punctul 41 și următoarele), și hotărârea din 13 februarie 2003, Comisia/Luxemburg (C-458/00, Rec., p. I-1553, punctul 32 și următoarele).
În schimb, dacă făinurile animale ar fi fost transportate în vederea eliminării, ar fi trebuit aplicate în orice caz dispozițiile generale. În acest caz, transportul inițial ar fi trebuit notificat potrivit articolului 3 și următoarelor din regulamentul privind transporturile de deșeuri, iar transportul efectuat pe drumul de întoarcere potrivit articolului 25.

obținut consimțământul scris expres al autorităților competente.

113. Poziția susținută de autoritățile austriece nu este convingătoare, deoarece categoria GM 130 este o categorie deschisă, ținând seama de modul său de redactare, însă include, în orice caz, făinurile animale ținând seama de contextul elaborării ei.

114. Sintagma „deșeuri din industria agroalimentară" este suficient de largă pentru a include și făinurile animale. Derogarea aplicabilă în cazul „subproduselor care îndeplinesc cerințele și standardele naționale și internaționale pentru consum uman sau animal" ar putea, desigur, în principiu, să includă făinurile animale, excluzându-le astfel din lista verde, însă numai dacă acestea ar constitui subproduse, și nu deșeuri.

115. Faptul că făinurile animale sunt incluse devine și mai evident dacă ținem seama de originea categoriei GM 130. Comisia a inserat-o prin Decizia 94/721 [42]. Această categorie a înlocuit, printre altele, o categorie inițială (GM 010) care includea expres făinurile animale care, deși erau improprii pentru consumul uman, puteau fi utilizate pentru hrana animalelor sau în alte scopuri [43].

116. Decizia 94/721 a transpus modificările aduse listei verzi, listei portocalii și listei roșii de către Consiliul OCDE. Acesta din urmă a introdus categoria GM 130 pentru a înlocui șase categorii specifice printr-o categorie generală referitoare la deșeurile din industria agroalimentară [44].

117. Prin urmare, categoria GM 130 nu trebuie să fie interpretată ca restrângând categoriile care existaseră înainte, ci ca o clauză generală care include categoriile anterioare și poate chiar le extinde. Făinurile animale trebuie așadar, în principiu, să fie

42 — Decizia 94/721/CE a Comisiei din 21 octombrie 1994 de adaptare, în temeiul articolului 42 alineatul (3), a anexelor II, III și IV la Regulamentul (CEE) nr. 259/93 al Consiliului privind supravegherea și controlul transporturilor de deșeuri în interiorul, la intrarea și la ieșirea din Comunitatea Europeană în temeiul articolului 42 alineatul (3) din acest regulament (JO L 288, p. 36).

43 — „Făinuri, grișuri și pelete sub formă uscată, sterilizată și stabilizată de carne și organe comestibile, de pește sau de crustacee, moluște sau alte nevertebrate acvatice, improprii pentru consumul uman, dar adecvate pentru hrana animalelor sau pentru alte scopuri, jumări".

44 — Decizia Consiliului C(94)153/FINAL de modificare a Deciziei privind controlul transporturilor transfrontaliere de deșeuri ce urmează a fi supuse unor operațiuni de recuperare [C(92) 39/FINAL] în ceea ce privește lista verde de deșeuri (adoptată de către Consiliu cu ocazia celei de a 834-a sesiuni, la 28 și 29 iulie 1994), http://www.olis.oecd.org/olis/1994doc.nsf/linkto/c(94)153-final, al treilea considerent: „înlocuirea categoriilor GM 010-GM 060 ale listei verzi printr-o categorie generală privind deșeurile din industria agroalimentară" (GM 010 includea făinurile animale).

calificate drept deșeuri din industria agroalimentară care se încadrează în lista verde.

118. Această concluzie nu este pusă sub semnul întrebării de faptul că făinurile animale nu mai pot fi utilizate în Comunitate pentru hrana animalelor de fermă. Chiar dacă fosta categorie GM 010 menționa expres utilizarea pentru hrana animalelor, aceasta permitea de asemenea și alte întrebuințări. În cauza de față ar fi vorba, concret, de producerea de energie.

119. Potrivit părții introductive a listei verzi, deșeurile trebuie totuși să fie supuse exigențelor mai stricte ale listei portocalii sau ale listei roșii dacă sunt contaminate cu alte materiale într-o măsură care (a) mărește riscurile asociate deșeurilor suficient pentru a fi incluse în lista portocalie sau roșie sau (b) împiedică recuperarea deșeurilor într-un mod ecologic. Guvernul austriac deduce de aici că o contaminare cu materiale ce prezintă riscuri specificate ar împiedica includerea făinurilor animale în lista verde.

120. Recuperarea într-un mod ecologic – prin incinerarea într-o centrală termică adaptată în mod corespunzător – ar fi totuși în continuare posibilă. Prin urmare, alternativa (b) menționată anterior nu este relevantă.

121. O contaminare cu materiale ce prezintă riscuri specificate ar putea doar, din perspectiva alternativei (a) menționate anterior, să mărească riscul asociat făinurilor animale într-o asemenea măsură încât să fie nevoie ca acestea să fie incluse în lista portocalie sau în lista roșie.

122. Cel de al paisprezecelea considerent al regulamentului privind transporturile de deșeuri furnizează o indicație cu privire la natura sporirii riscului. Încadrarea unor deșeuri în lista verde se bazează pe premisa că acestea nu prezintă în mod normal riscuri pentru mediu dacă sunt recuperate corect în țara de destinație.

123. În prezenta cauză, o contaminare cu materiale ce prezintă riscuri nu determină o creștere perceptibilă a riscului pentru mediu în raport cu alte făinuri animale necontaminate dacă se realizează o utilizare conformă cu scopul său, care este incinerarea. Numai o utilizare care nu urmărește un asemenea scop, cum ar fi hrana animalelor de fermă, ar putea determina riscuri pentru sănătatea umană. Or, potrivit celui de al paisprezecelea considerent al regulamentului privind

transporturile de deșeuri, o asemenea utilizare abuzivă nu este un factor determinant pentru includerea sau nu într-una dintre liste. Prin urmare, o contaminare cu materiale ce prezintă riscuri specificate nu exclude făinurile animale din lista verde.

124. Dacă regulamentul privind transporturile de deșeuri ar fi aplicabil în cazul transporturilor de făinuri animale – indiferent dacă făinurile ar fi sau nu contaminate cu materiale ce prezintă riscuri specificate –, s-ar aplica regulile referitoare la deșeurile incluse în lista verde. Transporturile nu ar fi, așadar, supuse obligației de notificare.

c) Compararea celor două regimuri de protecție

125. Dacă se compară cele două regimuri de protecție, nivelul de protecție a mediului prevăzut de Regulamentul nr. 1774/2002 nu este inferior față de cel asigurat de normele privind deșeurile incluse în lista verde, ci asigură chiar o protecție sporită sub anumite aspecte, cum ar fi în ceea ce privește transporturile efectuate între state membre care presupun obținerea unei autorizări din partea statului de destinație.

126. Prin urmare, chiar și în ceea ce privește transporturile de făinuri animale destinate recuperării, trebuie să considerăm că Regulamentul nr. 1774/2002 constituie un act ce conține alte norme legale în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (b) punctul (iii) din directiva-cadru privind deșeurile și al articolului 1 alineatul (2) litera (d) din regulamentul privind transporturile de deșeuri.

D — *Concluzie*

127. Chiar dacă făinurile animale care fac obiectul acțiunii principale ar constitui deșeuri, regulamentul privind transporturile de deșeuri nu se aplica la data de 6 iunie 2003, în conformitate cu articolul 1 alineatul (2) litera (d) din acest regulament coroborat cu articolul 2 alineatul (1) litera (b) punctul (iii) din directiva-cadru privind deșeurile, transportului acestora efectuat în scopul recuperării, întrucât această operațiune era supusă prevederilor Regulamentului nr. 1774/2002.

VI — Concluzie

128. Propunem, prin urmare, Curții să răspundă în felul următor cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare:

„Chiar dacă făinurile animale care fac obiectul acțiunii principale ar constitui deșeuri, Regulamentul (CEE) nr. 259/93 al Consiliului din 1 februarie 1993 privind supravegherea și controlul transporturilor de deșeuri în interiorul, la intrarea și la ieșirea din Comunitatea Europeană nu se aplica la 6 iunie 2003, în conformitate cu articolul 1 alineatul (2) litera (d) din acest regulament coroborat cu articolul 2 alineatul (1) litera (b) punctul (iii) din Directiva 75/442/CEE a Consiliului din 15 iulie 1975 privind deșeurile, transportului acestora efectuat în scopul recuperării, întrucât această operațiune era supusă prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1774/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 octombrie 2002 de stabilire a normelor sanitare privind subprodusele de origine animală care nu sunt destinate consumului uman."